

[52](#)

Wat Bourgeois niet zei - Bart Maddens

Auteur: Bart Maddens

- [Belga](#)

- [<](#)
- [>](#)

ma 18/03/2013 - 16:35

Bart Maddens **Gek dat er zoveel heisa is ontstaan over het interview met Geert Bourgeois dit weekend. Want op de keper beschouwd vertelt hij daarin niet zoveel nieuws. Of het zou moeten zijn dat hij de ambitie koestert om Vlaams minister-president te worden. Maar dat is niet waar de heisa over gaat. Wel over zijn pleidooi voor “volledige autonomie”. Bij nader inzien herhaalt hij daarmee enkel maar wat we al konden lezen in het N-VA programma van 2010.**

Toen al eiste de N-VA de volledige overheveling van de sociale zekerheid, de justitie, de vennootschapsbelasting, de personenbelasting en de splitsing van de schuld. Dat lijkt inderdaad een vrij volledige autonomie.

Het N-VA-programma van 2010

Wat dat betreft liet het programma van 2010 niets aan duidelijkheid te wensen over. Een mens zou zich dan ook afvragen waarom de N-VA in februari nog een congres moet organiseren over confederalisme. Zou het niet eenvoudiger zijn om iemand naar de Lange Leemstraat 26 in Antwerpen te sturen (het Archief- en Documentatiecentrum van het Vlaams-Nationalisme) en daar gewoonweg dat programma van 2010 op te vragen ? Want ook in 2010 stapte de partij al uitdrukkelijk met het confederalisme naar de kiezer.

Een zeer hybride tekst

Maar toch, als je het programma van 2010 nog eens ter hand neemt, dan begrijp je al snel waarom de N-VA een congres wil houden over confederalisme. Dat programma is immers een zeer hybride tekst. Het is op veel punten heel duidelijk, bijvoorbeeld wat die zeer verregeande bevoegdheidsoverdrachten betreft. Maar het roept ook heel wat vragen op, vragen die ook Bourgeois niet beantwoordt.

Over het institutionele model dat de N-VA in gedachten heeft, de institutionele hardware zeg maar, lezen we relatief weinig in het N-VA programma. Er wordt wel gepleit voor de afschaffing van de rechtstreekse verkiezing van het Belgisch parlement. De Senaat verdwijnt en de Kamer wordt een bondsparlement bestaande uit vertegenwoordigers van de

deelstaten. Maar over de logische consequentie daarvan, namelijk het afschaffen van de Belgische Grondwet, lezen we dan weer niets.

Vlaanderen binnen Europa

“Vlaanderen moet de bevoegdheid krijgen zichzelf te vertegenwoordigen aan de Europese tafel voor zijn eigen bevoegdheden” staat er in het programma. Hier suggereert de N-VA dat Vlaanderen een aparte deelstaat moet worden van de EU. Maar wat verder lezen we : “De N-VA pleit voor een confederale coördinatiestructuur voor de overgebleven bevoegdheden en een split vote voor de bevoegdheden van de deelstaten.”

Als België bijna helemaal wordt uitgekleeft, met amper nog bevoegdheden en geen eigen verkozen parlement, dan heeft het natuurlijk geen zin dat het een deelstaat blijft van de EU. Bovendien weten we al lang dat Europa zo een gesplitste stem in de EU-ministerraad nooit zal aanvaarden. Als België lid blijft van de EU, dan moet er ook één Belgisch standpunt worden ingenomen in de raad. Maar dan is er ook een democratische legitimering nodig daarvoor, via een rechtstreeks verkozen Belgisch parlement.

Confederatie met wie?

Het programma van 2010 geeft ook geen duidelijk antwoord op de cruciale vraag wat de basiscomponenten zijn in het confederale model dat de N-VA voor ogen heeft. In de tekst wordt wel nogal consequent gesproken over ‘Vlaanderen’ en ‘Wallonië’, terwijl de paragraaf over Brussel erg kort is.

Daar lezen we onder meer : “Als stad kan Brussel niet op gelijke voet staan met Vlaanderen en Wallonië. (...) De deelstaten moeten daarom samenwerken om de hoofdstad er bovenop te helpen. Er is immers een groot aantal sociaal-economische materies waarvoor Brussel niet de gepaste schaal heeft. Voor de gemeenschapsbevoegdheden moeten de initiatieven van Vlaanderen en Wallonië toegankelijk zijn via de gemeenschapskeuze.”

Hier klinkt het idee door van het twee plus twee model van de vijf Vlaamse resoluties van 1999 : twee grote gemeenschappen die samen verantwoordelijk zijn voor de gewestmateries in Brussel die het louter stedelijke belang overstijgen. Maar waarbij er natuurlijk wel van uit gegaan wordt (in tegenstelling tot wat het N-VA programma lijkt te suggereren) dat de Brusselaars ook vertegenwoordigd zijn in de parlementen en de regeringen van de twee deelstaten : Vlaanderen (inclusief de Nederlandstalige Brusselaars) en Franstalig België (inclusief de Franstalige Brusselaars).

Dit wordt de grote uitdaging voor de N-VA : het systeem van co-bestuur voor Brussel op zo een manier uittekenen dat ook de Brusselaars zelf erbij betrokken zijn, en er dus wat dat betreft geen democratisch deficit ontstaat. En dit in een context waarbij de intra-Brusselse institutionele tweeledigheid steeds meer onder druk komt te staan en het model van de gemeenschapskeuze achterhaald lijkt, deels als gevolg van de zesde staats hervorming.

Hoe meer de banden tussen de Nederlandstalige Brusselaars en Vlaanderen worden doorgeknipt, hoe minder vat Vlaanderen heeft op het beleid in het Brussels Gewest. Als die tendens zich doorzet, dan wordt het des te meer noodzakelijk dat Vlaanderen via een systeem van co-bestuur greep kan krijgen op de grote lijnen van het beleid in Brussel. Maar dan wordt dat co-bestuur, paradoxaal genoeg, ook moeilijker institutioneel te realiseren. Dat wordt wellicht de grootste breinbreker voor het N-VA-congres.

Cruciale vragen

Hoe dan ook zal de N-VA tegen 2014 duidelijkheid moeten verschaffen over een aantal cruciale en heel concrete institutionele vragen. Blijft er een Belgische Grondwet bestaan ? Wordt Vlaanderen een aparte deelstaat van de EU ? Wat zijn de basiscomponenten van de Belgische confederatie ? Wat met Brussel ? Het zal pas echt nieuws zijn als er op die vragen een duidelijk antwoord komt.

(De auteur is politoloog aan de KU Leuven.)

Reageer

@Allen: reageren op deze bijdrage impliceert dat u instemt met de regels voor deelname aan onze discussieforums; [lees dus de regels](#) - mod.